31.10.2023

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Kirjallinen asiantuntijalausunto; U 59/2023 vp valtiovarainvaliokunnan verojaostossa 8.11.2023

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta neuvoston asetukseksi tiettyjä kalastustuotteita koskevien unionin autonomisten tariffikiintiöiden avaamisesta ja hallinnoinnista vuosina 2024–2025 (unionin autonomiset tariffikiintiöt; kalastustuotteet)

Euroopan komission asetusehdotuksen COM(2023) 496 final tarkoituksena on turvata EU-maiden kalanjalostusteollisuudessa käytettävien raaka-aineiden saanti tullitta tai alennetuin tullein silloin, kun niiden tuotanto unionissa ei ole riittävää. EU on riippuvainen tiettyjen kalastus- ja vesiviljelytuotteiden tuonnista. Tällä hetkellä EU:n oma kalastus- ja vesiviljelytuotanto kattaa vain noin 39 prosenttia sektorin tarpeista. Asia kuuluu tullilainsäädännön alaan, mutta EU:n neuvostossa se käsitellään kalastuspolitiikan työryhmässä ja tarkastellaan kalatalouden tarpeita vasten.

Neuvoston asetuksella (EU) 2020/1706 avattiin tiettyjä kalastustuotteita koskevat unionin autonomiset tariffikiintiöt ja säädettiin niiden hallinnoinnista vuosille 2021–2023. Koska mainitun asetuksen soveltamisaika päättyy 31 päivänä joulukuuta 2023, olisi annettava uusi asetus, jossa säädettäisiin tariffikiintiöistä vuosille 2024–2025.

Suomessa asia on valmisteltu valtiovarainministeriössä hyvässä yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Asiaa on käsitelty EU-asiain komitean (EU-17) kalastusjaostossa 13.10.2023.

Neuvoston kalastuspolitiikan työryhmäkäsittelyssä Suomi eräiden muiden jäsenvaltioiden ohella nostivat esiin ehdotuksesta puuttuneet sillituotteet, jotka ovat perinteisesti sisältyneet tariffikiintiöasetuksiin. Komissio ei esittänyt ehdotuksessaan sillituotteille alennettuja tullitariffikiintiötä vuosille 2024-2025. Kyseeseen tulisivat esikäsitelty sillin/silakan puolivalmiste, josta voidaan valmistaa sillisäilykkeitä, sekä jäädytetty silli/silakka. Komissio perusteli asiaa sillä, että loppuvuodesta käydään vielä neuvotteluja Euroopan talousalueen (ETA) rahoitusjärjestelmään kuuluvan sopimuksen liitteenä olevasta lisäpöytäkirjasta, jossa sovittaisiin EU:n ja Norjan kuningaskunnan välisestä kalojen ja kalastustuotteiden kaupasta. Sopimuksella voitaneen saada kyseisten sillin raaka-aineen tuonnille vastaavat tullietuudet.

Monet jäsenvaltiot ovat nostaneet työryhmäkäsittelyssä esille muita omia tuontitarpeitaan. Nämä saattavat olla komissiolle ja muille jäsenvaltioille vaikeita. Suomella ei ole erityistä syytä vastustaa muiden maiden ehdotuksia, eikä niiden voi nähdä haittaavan Suomen kalatalouden intressejä.

Suomalaiset kalanjalostusyritykset ovat käyttäneet kalatuotteiden autonomisia tariffikiintiöitä varsin vähän eikä ehdotuksen EU-17 -jaostokäsittelyssä noussut merkittäviä huolia esille. Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan komission ehdotus ja siihen mahdollisesti tehtävät muutokset ovat hyväksyttävissä, mutta edellä mainittujen silliraaka-aineiden tuontiedellytysten turvaamiseen tulisi kiinnittää huomiota. Näin muodoin maa- ja metsätalousministeriö kannattaa U-kirjeessä esitettyä Valtioneuvoston kantaa korostaen edellä mainittua jalostusteollisuuden silliraaka-aineen turvaamisen tärkeyttä.